

Obsah

Úvod.....	13
1. Verejné zdravotníctvo a fyzikálne faktory prostredia	15
1.1 Základné pojmy	16
1.2 Definícia zdravia a choroby	21
1.3 História a vývoj verejného zdravotníctva	24
1.4 Vplyv prostredia na zdravie človeka	26
1.5 Zdravie pre všetkých v 21. storočí	27
1.6 Vývoj v oblasti rizikových prác	29
2. Analýza faktorov pracovného prostredia	35
2.1 Štruktúra faktorov pracovného prostredia	35
2.2 Fyzikálne faktory v pracovnom prostredí	36
2.2.1 Hluk	38
2.2.1.1 Základné pojmy v oblasti hluku	39
2.2.1.2 Hluk v pracovnom prostredí	40
2.2.1.3 Účinky hluku na organizmus	41
2.2.1.4 Choroby z povolania vznikajúce v dôsledku vystavenia nadmernému hluku ..	51
2.2.1.5 Limitné a akčné hodnoty expozície hluku	52
2.2.1.6 Metódy objektivizácie	54
2.2.1.7 Meranie hluku	55
2.2.1.8 Posudzovanie rizika z expozície hluku	56
2.2.1.9 Preventívne opatrenia	57
2.2.1.10 Štatistické údaje Európskej únie	58
2.2.2 Vibrácie a otrasy	58

2.2.2.1	Základné pojmy v oblasti vibrácií	59
2.2.2.2	Vibrácie v pracovnom prostredí	60
2.2.2.3	Účinky vibrácií na organizmus	62
2.2.2.4	Choroby z povolania vznikajúce v dôsledku pôsobenia nadmerných vibrácií ..	62
2.2.2.5	Limitné a akčné hodnoty expozície vibráciám	64
2.2.2.6	Meranie vibrácií	66
2.2.2.7	Posudzovanie rizika z expozície vibráciám	67
2.2.2.8	Metódy objektivizácie	68
2.2.2.9	Preventívne opatrenia	68
2.2.3	<i>Tepelno-vlhkostná mikroklima</i>	70
2.2.3.1	Základné pojmy v oblasti mikroklimatických podmienok a tepelno-vlhkostná mikroklima v pracovnom prostredí	72
2.2.3.2	Choroby z povolania vznikajúce v dôsledku pôsobenia tepelno-vlhkostnej mikroklimy	76
2.2.3.3	Optimálne a prípustné parametre tepelno-vlhkostnej mikroklimy	77
2.2.3.4	Metódy objektivizácie	78
2.2.3.5	Preventívne opatrenia	78
2.2.4	<i>Pevné aerosóly</i>	79
2.2.4.1	Základné pojmy v oblasti pevných aerosólov	79
2.2.4.2	Pevné aerosóly v pracovnom prostredí	81
2.2.4.3	Účinky pevných aerosólov na organizmus	82
2.2.4.4	Choroby z povolania vznikajúce v dôsledku pôsobenia pevných aerosólov ...	82
2.2.4.5	Najvyššie prípustné expozičné limity a biologické medzné hodnoty	88
2.2.4.6	Metódy objektivizácie	89
2.2.4.7	Preventívne opatrenia	90
2.2.5	<i>Elektromagnetické polia</i>	91
2.2.5.1	Základné pojmy v oblasti elektromagnetických polí	92
2.2.5.2	Neionizujúce žiarenie v pracovnom prostredí a jeho účinok na organizmus....	93
2.2.5.3	Limitné a akčné hodnoty platné pre neionizujúce žiarenie	98
2.2.5.4	Metódy objektivizácie	103

2.2.5.5 Posudzovanie rizika z expozície elektromagnetickému poľu	103
2.2.5.6 Preventívne opatrenia	104
2.2.6 Ionizujúce žiarenie	105
2.2.6.1 Klasifikácia ionizujúceho žiarenia	106
2.2.6.2 Ionizujúce žiarenie v pracovnom prostredí a jeho účinok na organizmus	108
2.2.6.3 Účinky ionizujúceho žiarenia na organizmus	108
2.2.6.4 Choroby z povolania vznikajúce v dôsledku ionizujúceho žiarenia	111
2.2.6.5 Limitné a akčné hodnoty platné pre neionizujúce žiarenie	113
2.2.6.6 Metódy objektivizácie	115
2.2.6.7 Preventívne opatrenia	116
2.3 Chemické faktory v pracovnom prostredí	116
2.4 Biologické faktory v pracovnom prostredí	116
3. Preventívne lekárske prehliadky	117
3.1 Druhy preventívnych lekárskeho prehliadok	117
3.2 Metódy hodnotenia špecifických účinkov hluku	121
3.2.1 <i>Audiometrické vyšetrenie sluchu</i>	121
3.2.1.1 Audiometer	121
3.2.1.2 Tichá komora	122
3.2.1.3 Audiometrický záznam	122
3.2.1.4 Špeciálne audiometrické skúšky	124
3.2.1.5 Rozdelenie porúch sluchu podľa prahového tónového audiogramu	125
3.2.1.6 Výpočet celkovej straty sluchu podľa Fowlera: audiometrické posúdenie stupňa sluchovej poruchy	125
3.3 Metódy hodnotenia účinkov vibrácií na horné končatiny	128
3.3.1 <i>Prstová pletyzmografia</i>	129
3.3.1.1 Patofyziológia vyjadrená prstovou pletyzmografiou	129
3.3.1.2 Indikácia vyšetrenia pletyzmografiou	130
3.3.1.3 Vyšetrenie pletyzmografiou	130

3.3.1.4 Hodnotenie nálezov	131
4. Štatistické metódy hodnotenia zdravotných rizík	133
4.1 Úvod do štatistiky	133
4.1.1 Základné pojmy	133
4.1.2 Empirický výskum	135
4.1.3 Dotazníkový výskum	137
4.1.4 Softvér	138
4.2 Základy popisnej štatistiky	138
4.2.1 Štatistické triedenie.....	138
4.2.2 Číselné charakteristiky	141
4.2.2.1 Vybrané číselné charakteristiky polohy	141
4.2.2.2 Vybrané číselné charakteristiky variability	142
4.2.3 Grafické zobrazovanie údajov	143
4.3 Náhodná veličina a normálne rozdelenie	146
4.4 Výberové skúmanie a testovanie štatistických hypotéz	149
4.4.1 Bodový a intervalový odhad	149
4.4.2 Testovanie hypotéz	151
4.5 Meranie závislosti kvantitatívnych znakov	159
4.5.1 Regresná analýza	159
4.5.2 Korelačná analýza	166
4.5.3 Korelačná matica	168
4.5.4 Viacnásobná regresia	169
4.6 Meranie závislosti kvalitatívnych znakov	169
4.6.1 Kontingenčná a asociačná tabuľka	169
4.6.2 Chi-kvadrát test nezávislosti	171
4.6.3 Koeficienty (miery) závislosti	173

4.7 Paretova analýza	176
4.8 Úvod do metód viackriteriálneho rozhodovania.....	179
4.8.1 Analytický hierarchický proces	181
5. Experimentálne výsledky a prípadové štúdie komplexného hodnotenia	
Zdravotných rizík v priemysle	189
5.1 Závislosť vplyvu vybraných faktorov na celkovú stratu sluchu zamestnancov ...	190
5.1.1 Zber a spracovanie údajov	191
5.1.2 Charakteristika činností zamestnancov	192
5.1.3 Analýza a interpretácia výsledkov	192
5.1.3.1 Deskriptívna štatistika	193
5.1.3.2 Regresná a korelačná analýza	194
5.2 Anonymné dotazníkové šetrenie „Štúdia subjektívneho hodnotenia kvality pracovného prostredia“	203
5.2.1 Špecifikácia účelu šetrenia	203
5.2.2 Príprava dát pre štatistickú analýzu	204
5.2.3 Štatistické spracovanie dát	204
5.2.4 Projekt anonymného dotazníkového šetrenia	205
5.2.5 Cieľ, predmet a úlohy prípadovej štúdie	205
5.2.6 Metodika dotazníkového šetrenia	206
5.2.7 Objekt skúmania	206
5.2.7.1 Charakteristika činností zamestnancov	207
5.2.8 Stanovenie hypotéz	210
5.2.9 Interpretácia výsledkov výskumu	211
5.2.9.1 Všeobecné požiadavky na pracovné prostredie	211
5.2.9.2 Hluk	214
5.2.9.3 Vibrácie	218
5.2.9.4 Pevné aerosóly	222
5.2.9.5 Osvetlenie	225

5.2.9.6 Tepelno-vlhkostná mikroklima	228
5.2.9.7 Elektromagnetické pole	231
5.2.9.8 Iné faktory prostredia vplývajúce na zdravotný stav zamestnancov	232
5.2.10 Vyhodnotenie testovania hypotéz	232
5.3 Anonymné dotazníkové šetrenie „Štúdia využívania mobilných telefónov u žiakov II. stupňa základných škôl na východnom Slovensku“	235
5.3.1 Epidemiologické štúdie	235
5.3.2 Ochrana obyvateľov pred účinkami elektromagnetického poľa mobilných telefónov	237
5.3.3 Pilotný prieskum využívania mobilných telefónov	240
5.3.4 Päť základných blokov prieskumu	241
5.3.5 Výsledky prieskumu	242
5.3.5.1 Všeobecná časť „Blok A“	243
5.3.5.2 Účel používania mobilného telefónu „Blok B“	245
5.3.5.3 Frekvencia používania mobilného telefónu „Blok C“	246
5.3.5.4 Informovanosť o vplyve mobilného telefónu na zdravie človeka „Blok D“	250
5.3.5.5 Závislosť od používania mobilného telefónu „Blok E“	251
5.3.6 Záver prieskumu využívania mobilných telefónov	253
5.4 Analýza klinických príznakov pôsobenia hluku a vibrácií na zdravie zamestnancov v prevádzkach s ich vysokou expozíciou	255
5.4.1 Použitá metodológia	256
5.4.1.1 Medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní ISCO-08	256
5.4.2 Analýza klinických príznakov pôsobenia hluku na zdravie zamestnancov	257
5.4.2.1 Popisná štatistika a charakteristika výberového súboru	258
5.4.2.2 Paretova analýza	260
5.4.3 Analýza klinických príznakov pôsobenia vibrácií na zdravie zamestnancov	262
5.4.3.1 Popisná štatistika a charakteristika výberového súboru	263

5.4.3.2 Paretova analýza	265
5.4.4 Analýza klinických príznakov pôsobenia hluku a vibrácií na zdravie zamestnancov	267
5.4.4.1 Popisná štatistika a charakteristika výberového súboru	268
5.4.4.2 Paretova analýza	270
5.5 Stanovenie váh fyzikálnych faktorov v pracovnom prostredí expertnými metódami	274
5.5.1 Metodológia a realizácia výskumu	275
5.5.1.1 Charakteristika vybraných skupín expertov z pohľadu vnútroštátnej politiky Slovenskej a Českej republiky	275
5.5.1.2 Princíp hodnotenia	276
5.5.1.3 Metóda AHP	279
5.5.1.4 Predvýskum: prvotné určenie váh kritérií faktorov pracovného prostredia	281
5.5.2 Stanovenie vybraných faktorov vplyvajúcich na kvalitu pracovného prostredia	282
5.5.3 Interpretácia výsledkov výskumu	286
5.5.1.2 Porovnanie faktorov pracovného prostredia	286
5.5.4 Výsledné porovnanie faktorov	289
Príloha A Koncept vytvoreného dotazníka pre hodnotenie kvality pracovného prostredia	291
Príloha B Koncept vytvoreného dotazníka určeného pre žiakov II. stupňa základných škôl	298
Príloha C Základná tabuľka zamestnancov - hluku	300
Príloha D Základná tabuľka zamestnancov - vibrácie	303
Príloha E Základná tabuľka zamestnancov – hluk a vibrácie	307
Príloha F Princíp a vzor hodnotenia faktorov pracovného prostredia metódou AHP	310
Literatúra	313

